

Andrej Sablič

Lúpež storočia a NEOEKONÓMIA

alebo

**Kto Vás okradol
o prácu a o milióny!**

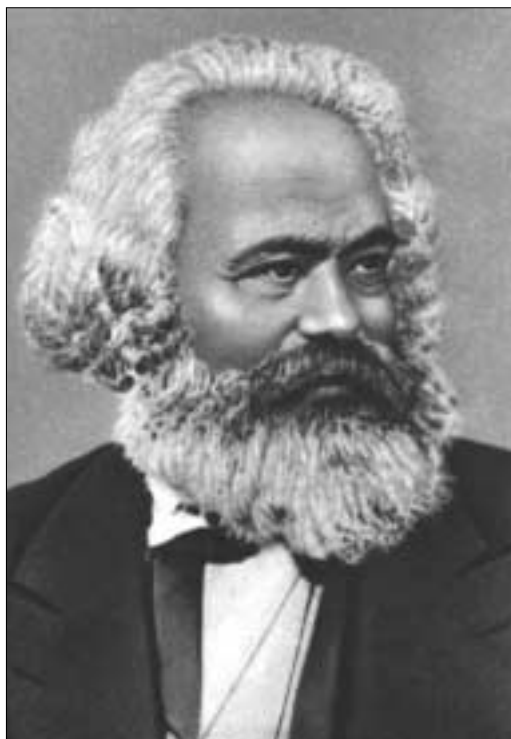

Eko-konzult

Nie je obvykle, aby odborná práca začínala rozprávkou. Na druhej strane však je bežne, že existujúce spoločenské poznanie k riešenej problematike je zhrnuté na začiatku.

Súčasná ekonómia je umenie o tom, ako rozkradnúť spoločenskú produkciu tak, aby jedinec získal čo najviac a zároveň, aby zaodel túto anti-humánnu a antispoločenskú činnosť do peknej rozprávky či ideológie.

Súčasná ekonómia je teda zmesou škaredej reality a krásnych rozprávok. Z hľadiska jej celospoločenských výsledkov neprekročila prah ríše rozprávok a preto nezaškodí, ak začneme tým kde metódy a schopnosti súčasnej ekonómie končia.

Karol Marx (1818 – 1883)

Bližšie informácie o problematike Neoekonómie nájdete na webovej stránke:
<http://neoeconomia.miesto.sk/index.html>

© Andrej Sablič, 2002

© Eko – konzult, 2003

ISBN 80-89044-70-0

ROZPRÁVKA NA ÚVOD

Hlúpa rozprávka o múdrom Jánovi, alebo že by to bolo naopak?

Nuž neviem, pamäť mi už tak dobré neslúži, ale viem, že to bolo v čase keď piesok sme ešte sypali a voda sa liala, tak na krásnych rovinách, pod vysokými horami žil otec so synom. Neboli bohatí, ale mali domček, pole, koníka i povoz a tak si žili skromne a v pokoji. Otec, kým si toto všetko nahonobil sa zodrel v práci a tak mu už zdravie neslúžilo tak, ako za mladi. Keď bolesti chrbta ho čoraz častejšie ukladali do postele aj cez deň, tak si zavola syna i tak mu vraví: „Synak už som starý a nevládzem sa starať o majetok, tak prevezmi opraty nad naším gazdovstvom a staraj sa oň tak, ako keby bolo Tvoje, ja už budem len oddychovať“.

Nuž i tak náš Janko začal chodiť na pole, na voze s koníkom už sám. Až raz, zrovna pred krčmou pri ceste z poľa odpadlo mu z voza koleso. Unavený Janko smutne pozerá raz na koníka, raz na voz a nevie si sám rady. Bohatý sused Dobrák zase pri stole v krčme pozerá raz na Janka raz na jeho pekného koníka s vozom a tiež rozmýšľa čo s tým. I tak sa prihovori Jankovi, „Ej netráp sa Ty Janko, poď si posedieť so mnou a ja pošlem po svojich paholkov, oni Ti pomôžu voz nadvihnúť i opraviť. Nuž, a my si zatiaľ trošku pohovoríme a ochutnáme z „tej našej“ Potešil sa Janko a z celej duše ďakuje susedovi, klania sa mu po zem a na veľké susedove prosby i k pohárku privonia a troška aj ústa v „tej našej“ omočí.

Sused Dobrák keď vidí, ako sa Jankovi pri ňom pekne oči lesknú a ako si ho považuje, tak opatrne začne: „Ej Janko môj premilený, ako mi je Ťa len ľúto. Čože si Ty sám neborák počneš s tým Tvojim hospodárstvom, keď otec už nevládze robiť“. „Ej máte pravdu sused“, vraví smutne Janko. Nuž a tak so smútkom v očiach mlčky sedia, slovka nepovedia, až kým sused Dobrák znova opatrne neprehovori: „Ej Janko Janko, aj by som Ti pomohol, ale čo by na to Tvoj otec, že Ti pomáham“. Nuž a Janko odpočinutý i posilnený z „tej našej“ vraví: „Ej nebojte sa sused, len povedzte čo máte na duši, veď teraz som „JA“ gazdom v dome“.

Posmelený sused Dobrák opatrne taktó ďalej hudie: „Pozri Janko, koňa treba kŕmiť, seno mu kosiť, hnoj kydať i voz je už postarší a potrebuje stále opravy, nuž a Ty naozaj na to nemáš čas, keď o otca sa musíš starať, na pole chodiť“. „Ej máte svätú pravdu sused, čo že si ja neborák len sám s tým počnem“, vraví Janko a hlava mu pod ťarchou týchto slov (alebo nebodaj z „tej našej“?) na stôl klesá.

Sused Dobrák pochopil, že teraz prišla jeho chvíľa a vraví: „Pomôžem Ti ja Janko môj premilený, pomôžem, predaj mi voz aj s koníkom, dobré Ti ja zaň veru

zaplatím a nebudeš mať s nimi trápenie“. „Nuž hej sused, ale ako ja budem na pole chodiť“, vraví múdro Janko? „Aj na to som myslel Janik môj premilený, veď vieš, že ako susedovi by som Ti aj dušu dal. Každé ráno Ti pošlem s vozom môjho paholka, ktorý Ťa na pole odvezie z poľa privezie, ako pána, ani mňa tak nepovozia. Ja budem musieť si sám koníka poháňať lebo, keď Tebe za voz vyplatím nebudem mať z čoho ich platiť. Ale u Teba to bude iné, budeš mať veľa peňazí, ktoré dostaneš odo mňa za koníka a voz“.

Naš Janko sa veľmi potešil, dobre, že susedovi aj päty nebozkával a ako hrдина prišiel domov a otcovi sa chválil, že bude väčším pánom, ako sused lebo ho ľahko obral o peniaze, ešte aj ťažkej roboty okolo koňa a voza sa zbavil a naviac pánovi paholci nie suseda Dobráka voziť budu, ale jeho.

Chudák otec z toľkej múdrosti svojho syna sa tak tešil, že kričal, ako zmyslov zbavený a potom prestal celkom hovoriť. Len občas sa stavalo, že hlavou trieskal o múr (možno preto, lebo závidel synovi, ako so susedom Dobrákom vybabral).

Chudák syn už sa na to nemohol pozeráť a tak išiel o radu k susedovi Dobrákovi. Nuž a sused mu tak radí: nič si z toho nerob, u starých ľudí takto začína demencia a preto Ty mu len navar čajíku z durmanu a to ho vylieči. Nuž a takto Janko otca durmanom liečil a keď sa mu minuli peniažky, postupne popredal susedovi Dobrákovi prasiatka, pole a hrozilo, že aj strechu nad hlavou bude musieť predať, aby sused Dobrák mal kde ďalších paholkov, ktorých pribral do práce ubytovať. Janko, aby mohol hrať pána, o dom sa nemusel starať a nad suseda sa vyvyšovať i v múdrosti ho tromfovať už bol štonc to spraviť. Aj by bol, keby nebola prišla zima treskúca a durman na lúkach sneh neschoval a do čajíka ho otcovi prestal dávať. Otec konečne prehovoril, ale zase akosi čudne. Janka nechválil, ale do sprostých mu nadával, nad akousi biedou nariekal a susedovi so synom na meno nemohol prísť. Janko nechápal otca, čo tomu starému zase haraší v hlave, či nevidí, že z neho je pán, ktorého už na koči vozia a sused musí stále svojich koníkov sam poháňať a jemu Jankovi sa klania. Občas síce trochu čudne, ako by chcel zakryť bolesť z poníženia v očiach (alebo žeby smiech?), ale klania.

Janko celý nešťastný z otcových reči znova na suseda Dobráka sa obrátil o radu a ten mu nato: Janko, Janko môj premilený, Ty si gazdom a múdрым gazdom v dome, tak nepočúvaj starecké reči. Keď sa otcovi nepáči, ako hospodáriš tak sa ho spýtaj, prečo nenahonobil väčší majetok, prečo Ty máš naňho teraz drieť a poraď mu, nech ide do sveta na seba zarobiť, veď deti strážiť, či starým ľuďom zadky utierať ešte zvládze.

Potešil sa náš Janko premilený a spravil tak, ako mu sused radil. Aj otec sa potešil, akého má múdreho syna a poprosil ho aby mu podal palicu, že hneď sa vydá na cestu do toho sveta.

I podal mu synáčik ťažkú bakuľku, aby sa čo najskôr otca – darmožráča zbavil.

Čo poviete detičky moje osprostené (ako by to povedal majster “N“?), čo spravil otec – darmožráč s touto bakuľkou? No čo?

Keďže ide o hlúpu rozprávku, tak sa nám v nej stratil aj zvonček a preto prosím, nech si jej koniec domyslí každý sám.

KAPITOLA I

DEFINÍCIA POJMOV A POPIS METODOLÓGIE

V tejto kapitole sa pokúsime nájsť spoločnú reč. Pôjde o to, aby sme za slovami nevideli strašiakov, ale ani modré z neba. Čitateľ by mal ostať pokojný a rozvážny aj vtedy, ak sa v texte budu používať výrazy a metódy, ktoré boli vynesené na najvyšší piedestál vedy, alebo naopak zneuctené a zatratené. V zásade pôjde o používanie pojmov a metód tak, ako ich možno pozorovať u K. Marxa, žiaľ dnes si ich vysvetľuje kde kto ináč, preto nezaškodí povedať k nim niekoľko slov.

Ideológia

Nemám záujem svojím názorom podporiť, ale ani zatradiť žiadnu ideológiu. V tejto knižočke ju nepotrebujeme. K. Marx sa musel ešte opierať o určitú vieru či filozofické konštanty, aby občas zaplátal či podoprel svoju teóriu tam, kde nevystačil s logikou a poznaním. Pretože sme žili v socializme, získali sme poznatky, ktoré nám umožňujú pracovať bez ideologických barličiek a záplat.

Keďže v doterajšej histórii ľudstva boli spoločenské formácie vždy späté s niektorou ideológiou, nemôžeme túto otázku obísť. Je potrebné pozrieť sa na tieto spoločenské formácie bez tohto ochranného pláštika, ktorým vládnuce triedy zakrývali svoje hriechy, neschopnosť i osobnú a triednu predpojatosť, a do ktorého si utierali krvavé ruky od zločinov.

Môže existovať mnoho dobrých a mnoho zlých ideológií, ale ani jedna z nich nemôže byť ta správna! **Ideológia je len sen či rozprávka** o tom, ako si život predstavuje jej autor. Je to len a len rozprávka, ktorú rozprávame našim deťom, aby zajtra boli lepší (Kristus), alebo horší (Hitler) k iným ľuďom. Ideológia nie je vedecký projekt a teda jej autor nenesie preto zodpovednosť za to, čo zajtra bude jej poslucháč konať.

Iný problém je Karol Marx a jeho myšlienky. Tu ide o zmes ideológie (rozprávky) a vedy (vedeckého projektu). Marx vyprojektoval novú spoločenskú formáciu tak, ako projektuje rodinný dom architekt. V rámci perspektívnych pohľadov na nový spoločenský dom priraľoval k nemu aj ľudí, auta, stromy (šťaťáž), teda rovnako, ako architekt aj Marx prizdobil holé múry svojim snom o tom, ako budú ľudia v tom dome žiť. Na základe tohto projektu Lenin postavil nový dom a pomenoval ho socializmom. Do nového domu sa nasťahovali ľudia (Stalin a spol.) a žili v ňom tak, ako žili až prišla chvíľa, keď ktosi (Gorbačov?) povedal, že to je bordel a **nechal dom zbúrať a ľudí presťahoval do jaskyne**.

Toto nie je rozprávka, toto je presný vedecký opis skutočnosti za pomoci obrazovej reči preto, lebo doposiaľ neexistuje veda o tom, ako projektovať spoločenský dom. Spoločnosť nemá doposiaľ vyhranené slova a slovné spojenia, ktoré by odlíšili vedeckú časť projektu a reálnej stavby od šťaťáže a jej reálnych obyvateľov. Pod spoločenským bordelom rozumie budovu aj ľudí, ktorí v nej žijú

a preto Marxovi sa pripisujú chyby, ktoré nemajú nič spoločné s jeho vedeckou prácou a socializmu realitu, ktorá nemá nič spoločné so socializmom. **Len hlupák obviní dom z vrážd, ktoré boli spáchané v ňom a preto ho zbúra. Naša spoločnosť spravila a robí to isté a myslí si, že je múdra.**

Ak ma byť naša diskusia plodonosná, radšej poďme oddeliť zrno od pliev, teda spoločenský dom od jeho obyvateľov a zároveň posúdiť, čo je treba spraviť, aby dom bol lepším domom a ľudia lepšími ľuďmi, pretože jaskyňa do ktorej nás strčili nie je vhodným miestom pre človeka. Sme podstatne chudobnejší a chorľavejší, ako sme boli, keď sme žili v dome, zvanom socializmus.

V tejto knižočke sa budeme venovať tomu, čo sme v tomto rozprávaní pomenovali dom či jaskyňa a preto nemiešajme do toho ideológiu či politiku. To je o niečom inom a nie o spoločenských formáciách, o ktoré nám pôjde.

Dopredu si povedzme, že to nebude ľahké, pretože náš život bol a je preσιάknutý ideologickými nánosmi, ktoré nám bránia piť a oddeľovať jednotlivé časti „spoločenského tela“. Takých „prikázaní“, ako u komunistov „ekonomika a politika tvoria nedeliteľnú súčasť“, je v každej ideológii veľa. Každá ideológia je len dovtedy múdra, pokiaľ nám nedovolí diskutovať o detailoch. Nové poznatky o detailoch totiž krok za krokom odhaľujú slabiny ideológie a tým aj smrteľnosť jej nositeľov. Nuž ale nám nejde o žiadnu ideológiu, tak smelo sa púšťajme do pitvania ľubovoľnej spoločenskej formácie. Ľudstvu pomôžeme len a len tak, ak sa budeme pozeráť na spoločnosť slobodne bez akýchkoľvek ružových či čiernych ideologických okuliarov. Nebojme sa toho. Ak náš pohľad bude úspešný, potom každá rozumná ideológia si k nemu cestu nájde. Útočiť na ľubovoľnú (dobrú) ideológiu je nezmyslom, lebo tak strácame kontakt s obrovským historickým poznáním, ktoré v každej z nich je uložené a strácame na našej ceste vpred obrovský ľudský potenciál, ktorý za tou ktorou ideológiou stojí!!!

Komunizmus

Pod pojmami komunizmus, komunista, a pod. si predstavuje kdekto kadečo, až po akési komunálne ženy a komunálne deti. Komunizmus je pojem historický, ľuďmi vysnívaný a v odbornej literatúre bežne používaný, preto ho nezavrhneme, ale bolo by dobre si stanoviť obsah tohto pojmu. Pod týmto pojmom možno totiž vidieť spoločnosť **sociálne spravodlivú**, rovnako však aj spoločnosť spravodlivú vo všeobecnosti.

Východiskovým stavom pre nás je „**komunistická spoločnosť „0“ stupňa**“, to znamená prvotno-pospolná spoločnosť.

V tejto spoločnosti neexistovala fyzická ani ekonomická nadvláda človeka nad človekom a teda neexistovala ani nespravodlivosť takéhoto charakteru. Samozrejme, neexistoval ani rad ďalších typov nespravodlivosti (morálna, technologická nespravodlivosť, nespravodlivosť ekologická medzi človekom a prírodou). O niektorých sa nám ešte ani nesníva, pretože dnes ich prekryva ekonomická (sociálna) nespravodlivosť a v mnohých prípadoch dokonca ešte aj fyzická nadvláda, či nespravodlivosť (reálna alebo vo forme hrozby, napr. vojenskej), ktorá bola viacmenej odstránená v jednotlivých štátoch (nie v celosvetovom merítku) už buržoáznou revolúciou.

Ak sa nad práve povedaným zamyslíme, môžeme konštatovať, že ľudstvo

bude musieť odstrániť ešte veľa typov nespravodlivosti, (vrstiev) kým dosiahne akúsi absolútnu spravodlivosť medzi ľuďmi navzájom a ľuďmi a prírodou, porovnateľnú so spravodlivosťou v prvotno-pospolnej spoločnosti, ale teraz už nie na úrovni jednotlivého rodu, ale na úrovni celosvetovej populácie.

Z doterajšieho vývoja i logického posúdenia je jasné, že všetky formy nespravodlivosti nemôžu byť odstránené jediným revolučným krokom, ale budú odstraňované postupne (vrstva za vrstvou). Ak mal K. Marx a iní na mysli, že komunizmus je sociálne spravodlivá spoločnosť, potom je pravdepodobné, že ďalším revolučným (celosvetovým) krokom vydedukovaným zo zhodnotenia socializmu, ho ľudstvo dosiahne. **Ale bude to už komunistická beztriedna spoločnosť?** Nie! Bude to len sociálne spravodlivá spoločnosť a nič viac. Ďalšie formy nespravodlivosti, predvídané i zatiaľ nepredvídané, nám ostanú na krku a na riešenie.

Z povedaného teda plynie, že ak pod pojmom komunizmus rozumieme sociálne spravodlivú spoločnosť, potom pravdepodobne stačí objektívne zhodnotiť socializmus, stanoviť obsah ďalšieho revolučného kroku, overiť ho vo vybranej časti sveta a následne ho uskutočniť v celosvetovom merítku.

Ak pod pojmom komunizmus rozumieme všeobecne spravodlivú spoločnosť, tak potom bude rozumnejšie každú novú spoločenskú formáciu pomenovať iným slovom len nie „komunistická“, aby sme si tým zbytočne nenasadzovali ružové okuliare a tým neoslabovali naše pozorovacie schopnosti. Jednoducho tak, ako to spravil Lenin a uskutočnenú revolúciu pomenoval socialistická a nie komunistická.

Revolúcia

Ide o ďalšie slovo, pri ktorom mnohým behá mraz po chrbte. Zbytočne, pokiaľ mu rozumieme. Žiaľ, mnohí z nás viac zbožňujú obal ako jadro a potom to tak vyzerať. Ak si nebudeme zamieňať formu s obsahom a svoju pozornosť sústredíme na obsah, potom by sme nemali mať žiadne problémy. Ak rozumieme obsahu, nie je problémom zabaliť ho do obalu (formy) tak, ako si to kto bude želať.

Aké revolučné kroky medzi spoločenskými formáciami poznáme?

Buržoázna revolúcia – zrušenie poddanstva (práva vlastníť človeka). Toto je celý celučičký obsah tejto revolúcie a nič viac. Tento jediný obsah znamenal prechod od feudálnej ku kapitalistickej spoločnosti. Formy, ktoré mal takýto revolučný krok v jednotlivých štátoch, boli skutočne pestré a rôznorodé. Od zbraňami rinčiacich a pre niekoho efektných v Anglicku či Francúzku až po formu cisárskych dekrétov v Rakúsko – Uhorsku, teda malo efektných, ale vysoko efektívnych.

Socialistická revolúcia – zrušenie súkromného vlastníctva výrobných prostriedkov znamená prechod od kapitalistickej spoločnosti k socialistickej. Aj tu poznáme formy od krvavých (VOSR) až po manifestačno – parlamentné (v ČSR 1948).

Poznámka: *Ponechajme pôvodný text, ale na základe neskorších poznatkov dodatočne položme si otázku: Kedy začala socialistická revolúcia v ČSR? Bol to február 1948, SNP či prijatie Košického vládneho programu? Kde a kedy sa rozhodlo o tom, že sa začne formovať „národný majetok“. Beneš nepošťáťňoval, ale znárodňoval. Nebol február, len politický prevrat, ktorý nezačal, ale len urýchlil revolučný proces. Toto je otázka pre historikov nie pre nás, a preto aj v ďalšom texte budeme považovať február 1948 za revolúciu, ale už s otáznikom.*